

*Louis Raphael Sako bíboros,
a Káld Egyház pátriárkájának tanúságtétele*

A KÁLD EGYHÁZ ÁTTEKINTÉSE

1. Bevezetés

Először is szeretném megköszönni eminenciás Erdő Péter bíborosnak, hogy meghívott az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra. Szív-
ből köszönöm a jelenlétét, amely konkrét jele a hazájukban nehézsé-
gekkel küzdő keresztények iránti szolidaritásnak. Nagyon köszönöm a
Magyar Kormánynak és a Magyar Egyháznak a nagylelkű segítségét,
amelyet az Isis által a Ninivei síkságon elpusztított házak, iskolák és
templomok helyreállításához nyújtott. Megbecsülésünk és hálánk egyfaj-
ta kifejezéseként Teleskuf városát Magyarország leányának neveztük el
(Bint al Majjar).

A közel-keleti keresztény dráma évek óta tart. Nagy nyomás neheze-
dik ránk, és tovább folyik az elvándorlás az olyan országokba, mint Irak,
Szíria, a Szentföld és Libanon. Sajnos a nyugat nincs tudatában azoknak
a nehézségeknek és félelmeknek, amelyekkel a keresztények különböző
országokban szembe néznek. A radikalizmus (terror), mint politikai és
vallási ideológia egyre erősebb a Közel-Keleten, és a keresztények fele-
kezeti hovatartozásuktól függetlenül ártatlan áldozatai ennek. Szélsősé-
gesek ki akarják használni a jelenlegi helyzetet, hogy véget vessenek a
keresztények jelenlétének a Közel-Keleten. Sokan elhagyták az országot
megnehezítve azok „életét”, akik maradni szeretnének és folytatni lelkes
és állhatatos tanúságtételüket.

Mivel a közel-keleti keresztények a kereszténység gyökerei, úgy gon-
doljuk, hogy jelenlétük alapvetően fontos, és ők az önök támogatásában
bíznak. Előadásomban a Káld Egyházzal fogok beszélni, amely hasonló
más egyházakhoz a világnak ezen a részén.

2. Történelmi háttér

A kereszténység az 1. század környékén jutott el Mezopotámiába (Irak). A hagyomány szerint Szent Tamás apostol végzett elsőként evangelizációt ezen a területen indiai útja során. Őt tekintik a keleti egyház védőszentjének. Mezopotámiai missziójának végeztével Szent Tamás Indiába ment, és ott hirdette az evangéliumot Kerala régió lakosainak. A malabari partvidék keresztényeit ma is „Szent Tamás keresztényeinek” nevezik. Ők ma is a káld liturgiát végzik, amelyet a II. Vatikáni Zsinat után fordítottak le a helyi malayali nyelvre. Az apostolok alapvetően ott hirdették az Igét, ahol zsidó közösségek voltak (nyelvüknek és biblikus hitüknek köszönhetően), így Mezopotámiában (Irakban) is, ahová a zsidók a babiloni száműzetéskor (Kr. e. 587-ben) jutottak. Ezért a liturgiánk zsidó keresztény liturgia.

Az Izsák pátriárka pártfogásával összehívott első zsinatra 410-ben került sor negyven püspök részvételével. Ezen számos alapvetően fontos döntés született a dogmával, adminisztrációval és olyan rítussal kapcsolatos kérdésekben, mint a Niceai Hitvallás elfogadása; „Szeleukeia érseke” az egyház egyetlen vezetője; és az egyházmegyéik igazgatási rendszere.

3. Nyitottság a világra

A történelemben egyedülálló evangelizációt végzett a keleti egyház, amely egészen a Távol-Keletig terjedt Szumátra szigetétől, Srí Lankán, az indiai Malabar partvidéken és Kínán keresztül az Arab-félszigetig. Semelyik egyház nem terjedt úgy, mint a keleti egyház az első évezredben. Kereskedők és szerzetesek hirdették az evangéliumot a Selyemút mentén. Teljesen tudatában voltak a kereszténységük és az inkulturáció jelentőségének: a kereszténységet a „Fény vallásának”, Krisztust a „Megvilágosodottnak” az evangéliumot pedig „Gyöngyszemnek” nevezték. Abdisho Nisibis metropolitája (†1318) körülbelül húsz metropoliát és 200 egyházmegyéjét sorolt fel. A 7. században, amikor az iszlám megérkezett erre a területre, a keresztények többségben voltak Irakban és Perzsiában, ma azonban kisebbségben vannak.

4. A vértanúság a karizmája

A káld egyháznak nincs külső dísze vagy épület-díszítése, mert ez nem létezett egy keresztény államban. Szépsége azonban belülről fakad. A liturgiájából, spiritualitásából és vértanúiból, akik feláldozták életüket a hitükért és ma is elevenen élnek bennünk. A vértanúság a káld egyház karizmája, mert megalapítása óta üldözték a perzsák, az arabok, a mongolok, a törökök és ma az olyan muszlim szélsőségesek, mint az al-Kaida és az Isis. Itt szeretnék emlékeztetni a 2010. október 31-én a bagdadi szír katolikus katedrálisban történt robbantásra, ahol 48 ember, köztük két fiatal pap vesztette életét a vasárnapi szentmisén. Vagy gondoljunk arra a drámára, hogy egyik napról a másikra 120 000 keresztény vonult ki biztonságos menedéket keresve Mosulból és a Ninivei-síkságról maga mögött hagyva mindent. Több, mint három évig, a 2017-es felszabadulásig maradtak Kurdisztánban. A káld egyházi liturgia körmenettel és számos himnusszal tiszteleg a vértanúk és ereklyéik előtt reggel és este. Ez a spiritualitás ad nekünk erőt a megmaradáshoz, a kitartáshoz és a reményhez.

5. Krisztológia

Mivel a keleti egyház a Római Birodalom „határain” kívül esett és elszigetelődött, a földrajzi és politikai helyzetéből adódóan nem vett részt az egyetemes zsinatokban. Nem is helyes nesztóriánus egyháznak nevezni egyszerűen azért, mert Nesztoriosz nem ennek az egyháznak, hanem Konstantinápolynak volt a pátriárkája. Így a keleti egyház az antiochiai krisztológiát fogadta el, amelyre Jézus történetileg felemelkedő személye jellemző, ahogyan azt a szinoptikus evangéliumok leírják: az emberiből az Isten felé, amely szemben áll az alexandriai leírás szerint alászálló személlyel, az isteniből az emberi felé a „logosz” szó segítségével, ahogyan az János evangéliumának elején szerepel. A keleti egyház a katolikus egyház részének tekintette magát. A különbségek azonban a szóhasználatban kapcsolatban vannak a Szent II. János Pál pápa és IV. Dinkha pátriárka által 1994. november 11-én Rómában kiadott krisztológiai nyilatkozat szerint.

6. Káld Katolikus Egyház

Amikor a keresztések elfoglalták a Szentföldet, nyugati misszionáriusok jöttek keletre. 1340-ben közvetlen kapcsolat jött létre, amikor keleti ke-

resztények egy csoportja Cipruson csatlakozott a Katolikus Egyházhoz és káldnak nevezték őket. Ezt az uniót Rómával Timoteus püspök 1445-ben megújította IV. Jenő pápa (1431–1447) uralkodása idején, a Firenze-ferrari zsinat (1438–1445) után. 1553. november 12-én Youhanna Soulaqát püspökké szentelték Rómában, és káld pátriárkává nyilvánították, aki Amed-et (Dyarbakir) választotta pátriákai székhelyévé. Domonkos szerzetesek mentek vele, akik segítettek neki a katolicizmus elterjesztésében. Pozícióját két metropolita felszentelésével erősítette meg. Soulaqa pátriárka 1555. január 12-én halt meg, miután a törökök megkínózták. A káld egyház a katolikus egyházzal való unió vértanújaként tekinti őt.

Ma a káld egyháznak 18 egyházmegyéje van: nyolc Irakban, kettő Iránban, egy Szíriában, Libanonban, Egyiptomban, Törökországban, kettő Örményországban, egy Kanadában és egy Ausztráliában. A hívek száma meghaladja az egymilliót.

7. Keleti spiritualitás

A keleti spiritualitás arra irányul, hogy mélyen megismerjük Krisztus személyét és váljunk eggyé vele. Jézus Krisztus a megváltás „feje”: Oikonomia, amely az egyházban valósul meg (a közösségben – misztikus testében), és végső soron a hívő emberben, amikor fokozatosan részt vesz a liturgikus év „időszakaszaiban”, amint végigmegyünk az üdvtörténet különböző fázisain, megélve annak valóságos teológiai és morális jelentését, hogy meg vagyunk koronázva az Egyház megszentelődése által (eszkatológiai értelemben). Valamint Krisztus és az Egyház húsvéti misztériumán való folyamatos személyes és közösségi elmélkedésen keresztül. Ez egy formáló program, amely olyan lényegi és predesztinációs kérdésekkel kapcsolatos reflexión és elmélkedésen alapul, amelyek a keresztény közösséget alakítják. Erre alapozva a keleti liturgia az „állandóan” ragyogó fényt a templom közepére helyezi, hogy megvilágítsa az Eucharsztia asztalait és a Szent Bibliát, azaz, hogy megvilágítsa Jézus Krisztust, hogy tiszteljük Őt és kövessük példáját.

Egy keresztény hívő misztikus-spirituális tapasztalat nélkül „nem teljes”, mivel minden kereszténynek kell, hogy legyen misztikus tapasztalata, ami nem kivételes dolog. A spiritualitás azt jelenti, hogy engedjük, hogy a Szentlélek imádkozzon bennünk, hogy elvezessen bennünket Isten misztériumának megismeréséhez, nem pedig azért, hogy elszigetel-

lődjünk a világtól, azáltal, hogy követlen ismerettel rendelkezünk Istenről, mint Atyánkról. Ennek a tudásnak növekednie kell a mindennapi életünk mozzanataiban és ennek tanúi kell, hogy legyünk. A keleti hagyomány szerint a spirituális életnek két feltétele van:

- Elköteleződés Jézus Krisztus példájának követésére egyéni körülményeink között. Ez radikális „isteni” szeretetkapcsolaton alapul, amely hasonló a házastársi szövetséghez. Magunkhoz vesszük az Eucharisziát, Krisztus testét amíg az átalakul bennünk. Azaz naponta magunkhoz veszünk valamit Tőle, hogy egyesüljünk Vele. „Mert szeretem ezt a fiút, fiúvá váltam. Aki csatlakozik ahhoz, aki nem hal meg, maga sem hal meg. Aki örül az életnek, életre kel” (Salamon himnusza).
- Mély imádság vagy spirituális és „misztikus” szívű imádság gyakorlása. Ez az érzelmi gyakorlás lehetővé teszi a hívő ember számára, hogy egyesüljön Istennel leborulás és hálaadás által, ami erőt, fényt és békét ad a napi küzdelemben. Ezek az imádságok arra hívnak, hogy csatlakozzunk Jézus imáihoz és azokon alapulnak.

Rövid megjegyzések az egyházi liturgiánkról:

- A keleti egyház hét szentséget ismer el.
- Három anaphora van, amelyek közül az Addai és a Mari anaphora a 3. században keletkezett. Van egy 2020-as új (4.), Szent Tamás anaphoránk. A káld teológiának van hála és remény vonala.
- Hitünk szerint Isten áldása, megbocsátása és irgalma mindenkinek szól.
- Mivel Jézus feltámadt és megdicsőült, a keleti egyház a Megfeszített nélküli keresztet használ.

8. Milyen a keresztények jövője Irakban a pápa látogatása után?

Ferenc pápa apostoli látogatása Irakban (2021. március 5–8.) és különösen az iraki keresztényeknél, történelmi léptékű. Jelentősége abban áll, hogy támogatja az üldözött egyházat, amely továbbra is a bizalmatlanság és a gyanú légkörében szenved és él, ami megakadályozza a keresztényeket abban, hogy bizalommal tekintsenek országuk jövőjére.

Ferenc pápa látogatása megerősíti a keresztények hitét, megújítja reményüket, és lelkesedéssel tölti el őket, hogy újraépítsék a bizalmat a honfitársaik iránt, és együttműködjenek velük a nemzeti és spirituális testvéri-

ség alapján. Keresztényeknek és muszlimoknak értékelniük kell a pápa üzeneteit és valóra kell azokat váltaniuk.

A pápa üzenetei minden iraki szívet megérintették. Pietro Parolin bíboros összefoglalva az iraki hívekkel való találkozásból tanultakat azt mondta, hogy olyan tanúságtétel ez, amely eléri a vértanúságot. Ezt a nagy tanulságot tudjuk levonni ma az iraki keresztények példájából. A támadások és a gyilkosságok ellenére az iraki keresztények továbbra is nagy bátorsággal megvallják katolikus hitüket. Ez egy nagyszerű tanítás. A bíboros hozzátette, hogy ők azt is megtanítják nekünk, hogyan lehet becsületesen maradni minden nehézség ellenére. Ez szolidaritásra hív.

Keresztényeknek és irakiaknak az a közös álmuk, hogy békében, stabilitásban és méltóságban éljenek. Ennek elérése érdekében minden segítséget nagyra értékelnek. Az egyetlen megoldás az erős világi polgári állam és demokrácia a világ legtöbb országához hasonlóan. A világi állam befogad és védelmez minden vallást, kultúrát, csoportot és nyelvet, igazságosan intézi és védelmezi a közügyeket. A polgári állam nem avatkozik bele a polgárok vallásának megválasztásába, és politikájából nem csinál ideológiai (szekta) doktrínát azért, hogy megszerezze a hatalmat és az uralmat. A politikát el kell választani a vallástól. A nemzetközi közösség segítsen az irakiaknak, hogy megvalósítsák ezt az életfontosságú programot.

Másrészt és a keresztények elvándorlásának megállítása érdekében javítani kell a városaik és falvaik helyzetét azáltal, hogy újjáépítik az otthonaikat, útjaikat, és munkahelyeket teremtenek, különösen a fiatalok számára.

Konklúzó

Ez az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus minden keresztény számára alkalom kell, hogy legyen arra, hogy elmélyítse az egységet Krisztussal, és megerősítse a közösséget és az egységet a többi kereszténnyel az egyházhoz való tartozás által. Minden eucharisztikus ünneplés az utolsó vacsora megünneplése, amely magában hordja az osztozás és az együttlét jelentését. Tegyük teljessé spirituális utunkat Urunkhoz és Megváltónkhoz, Jézus Krisztushoz, aki nem fog sötétségben hagyni bennünket, hanem feltámadásának fényével fog ránk ragyogni.